

פרוטוקול מס' 178

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט  
סיום ב', כב' בשבת תשל"ב - 7.2.72, שעה 9.00

נכחו:

חברי הוועדה:

י. גולדשמידט - היו"ר  
י. ארידור  
ש.ז. אברמוב  
א. אנקוריון  
ס. ביבי  
ז. הרינג  
ג. האוזנר  
א. עופר  
ש. פרידמן  
י. קורן  
י.ה. קלינגהופר

מוזמנים:

מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה  
י. קרפ - משרד המשפטים  
ניצב-משנה קרתי - משרד המשטרה

מוזמנת הוועדה: ר. מלחי  
רשמה: ח. ביתן

מס' 178  
סדר היום: (א) חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה - סיכומי ועדת/ (פרק ה': סעיפים 14, 15, 16, 17).

(ב) חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 8), תשל"ב - 1972.

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

א) חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה

פרק ה': שיפוט משמעת

סעיף 14

היו"ר י. גולדשמידט:

בסעיף זה הכוונה לכך שבקבעת כללים בדבר אתיקה מקצועית של חוקר פרטי יתייעץ השר עם ועדת הרישוי הנזכרת בסעיף 2. בסעיף 18(א) באותו עמוד שלפנינו מדובר על הפרת כלל מכללי האתיקה המקצועית שנקבעו לפי סעיף 14, או על התנהגות בלתי הולמת את המקצוע. מה ההבדל בין התנהגות שאינה הולמת את המקצוע לבין הפרת כלל מכללי האתיקה המקצועית? את כללי האתיקה המקצועית יקבע שר המשפטים לפי סעיף 14. איך קובעים מהי התנהגות שאינה הולמת את המקצוע?

פ. שמגר: הוועדה שדנה בדיון משמעותי זה היא הקובעת את הדבר.

ניצב-משנה קרתי:

אם איני טועה, האבחנה בין השניים היתה בכך שכללי האתיקה ייקבעו במפורש בתקנות ככללים, בעוד שהתנהגות שאינה הולמת את המקצוע היא ענין של שיקול הוועדה באותו מקרה מסויים.

פ. שמגר:

התנהגות שאינה הולמת את המקצוע אינה חייבת ללבוש דווקא צורה של כללים כתובים. אצל עורכי דין יש הוראה האוסרת פרסומת ודברים אחרים, אבל כשרוצים להאשים מישהו בהתנהגות שאינה הולמת את המקצוע, אין זה חייב להיות דווקא אחד הלאומים המפורשים, אלא זו יכולה להיות מערכת עובדות שהיא מעבר לפה שכתוב. בכל החוקים היוצרים נורמות של התנהגות מאפשרים קביעת צדדמות של התנהגות על-ידי ועדת משמעת ולא דווקא על-ידי הכללים הכתובים, כי החיים יותר רבגוניים מהמחשבה הנאה פראש.

י.ה. קלינגהופר:

אבל גם הפרת האתיקה המקצועית היא בכפינת התנהגות שאינה הולמת את המקצוע, כך שמבחינה זו ייתכן שחסרה איזו התאמה. אולי אפשר לכתוב בסעיף 18(א) "או שהוא אשם בהתנהגות אחרת שאינה הולמת את המקצוע".

פ. שמגר:

בחוק לשכת עורכי הדין מדובר על הפרת הוראה מהוראות הסעיפים הנזכרים, הפרת אתיקה מקצועית וכל מעשה או מחדל אחר שאינו הולם התנהגות מקצועית.

היו"ר י. גולדשמידט:

את זה צריכים אנו לזכור כאשר נגיע לסעיף 18(א).

י.ה. קלינגהופר:

הכוונה אינה ליצור אבחנה מהותית, אלא להשאיר פתח לשיפוט משמעותי במקרים שלא נתפסו על-ידי הכללים הללו.

ניצב-משנה קרתי:

ייתכן שתהיה בכל זאת אבחנה, כי כללי האתיקה התייחסו בעיקרם למילוי התפקיד בעוד שהתנהגות שאינה הולמת את המקצוע יכולה להיות גם בתחומים אחרים.

י.ה. קלינגהופר:

אולם גם אם תיווסף המלה "אחרת" בסעיף 18(א) כפי שהצעת זה לא יפריע.

הנחלט:

לאשר את סעיף 14 כמוצע על-ידי ועדת המשנה.

סעיף 15

מ. שפיר:

פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) היא פקודה המסמיכה את המשטרה לנהל חקירות, ונאמר בה בסעיף 2(2): "אדם, הנחקר כך, יהיה חייב להשיב נכונה על כל השאלות שיציג לו בשעת החקירה אותו קצין משטרה או קצין מורשה אחר ככל חוץ משאלות שהתשובות עליהן יהיה בהן כדי להעמידו בסכנת אשמה פלילית". הכוונה היא שהאיש יהיה גם חייב למסור עדות ולא רק שיהיה חייב להשיב נכונה. למעשה אפשר לומר שיש כאן השוואת מעמדו של הבודק למעמדו של קצין משטרה. ההוראה שלפנינו דומה להוראה שקיימת בחוק שירות המדינה (משמעת) שלפיו ממנים חוקרים.

אני רוצה להדגיש שינוי בודק אינו מוציא מתקפה את סמכות המשטרה לנהל חקירות.

הי"ר י. גולדשמידט:

מדוע נותן החוק סמכות נפרדת לוועדת הרישוי לחקור במקום שהוועדה או כל חבר בה יפנו לוועדת המשמעת ויפרטו את יסוד הקובלנה וועדת המשמעת היא שתחקור?

י.ה. קלינגהופר:

האם המלה "רשאי" פירושה מתן שיקול דעת ליועץ המשפטי לממשלה גם לא למנות בודק אף-על-פי שהיתה פניה של הוועדה?

נניח שהיועץ המשפטי לממשלה יוזם קובלנה ומגיש אותה בעצמו. האם הסמכות לחקור עוברת אליו ואין צורך לקבוע אותה בחוק?

מ. שפיר:

יש כאן אי-הכנה. אנו מבחינים בין תלונה לבין קובלנה. התלונה זו התרעומת, הדיווח על ארוע הנוגד את התקנות, והקובלנה זה כתב האישום הרשמי. ברוב המקרים אי-אפשר להגיש קובלנה לוועדת משמעת, היינו להגיש כתב אישום, לפני שהעבירה נחקרת, כי אחרת אין ראיות. לכן הקובלנה היא כבר פרי חקירה שעשה אותה הבודק.

לגבי שינוי הבודקים עלי לומר שאני מבין את הביטוי "רשאי" כשיקול דעת, אם כי קשה לי לומר שאני מאושר מניסוח זה. איני יודע מדוע צריכה להיות פניה של הוועדה לשינוי בודק. הייתי הולך לפי הקו הננקט בחוק שירות המדינה (משמעת), לפיו יש אנשים המתמנים דרך קבע להיות בודקים. אנשים אלה הם בעלי סמכות לאסוף ראיות. זה יכול להיעשות על-פי פניה ראשונית של הוועדה, אבל ברור לפי קו זה שאדם לא יתמנה כבודק לענין מסויים, אלא אנשים יתמנו דרך קבע להיות בודקים.

ניצב-משנה קרתי:

אם זכרוננו אינו מטעני, זה נוסח בצורת רשות כדי לתת אפשרות ליועץ המשפטי לממשלה לקבוע בכל מקרה אם עדיפה חקירה משפטית פלילית או דיון משמעתי. עליו לשקול מה הגורם הדומיננטי באותו מקרה ולשקול אם להעדיף לחכות לחקירה משטרתית שהתוצאה שלה יכולה להיות גם דיון משמעתי לפני הוועדה.

מ. שפיר:

הייתי אומר זאת במלים מפורשות.

י.ה. קלינגהופר:

להלכה הוא יכול לעשות זאת והוא יכול גם לא לעשות זאת.

ניצב-משנה קרתי:

אבל סדר הדין הפלילי מחייב את המשטרה לחקור. אין צורך בהוראה של היועץ המשפטי לממשלה כדי לחקור בעבירה פלילית.

י.ה. קלינגהופר:

לא הייתי מתנגד לסמוך כאן על שיקולו של היועץ המשפטי לממשלה. יש להניח שהוא לא ימנע משינוי בודק אם יהיה מקום למנותו מבחינה אובייקטיבית.

עדיין לא קיבלתי תשובה על השאלה אם היועץ המשפטי לממשלה אינו יכול גם הוא למנות בודק כשהוא מגיש קובלנה מיוחדת.

**פ. שמגר:** אם מבנה הסעיף יהיה בהתאם למבנה שהצעת - כן. כלומר, מה צריך להאמר הוא איש תהליך של תלונה שמישהו סגיש, בדיקת הנושא בין על-ידי בודק ובין על-ידי המשטרה ויש מקרים בהם אפשר לפנות ישירות לוועדת המשטעה והסיום הוא סגישים קובלנה לוועדת המשטעה.

**י.ה. קלינגהופר:** בסעיף 18 צריך לבוא "קובלנה" במקום "תלונה".

**היור' י. גולדשמידט:** האם לא ייתכנו בעת ובעונה אחת בדיקה לפי סעיף 15 ביוזמת היועץ המשפטי לממשלה ובירור לפני ועדת המשטעה לפי קובלנה שהוגשה? הרי הקובלנה אינה צריכה לבוא מטעם היועץ המשפטי לממשלה. יש שתי אפשרויות: האחת הפעלה ביוזמת ועדת הרישוי והאחרת הפעלה ביוזמת היועץ המשפטי לממשלה.

**פ. שמגר:** זה יכול לקרות גם בחקירה משטרתית, היינו שמוגש משפט והמשטרה מפשיכה לחקור.

**היור' י. גולדשמידט:** איזו מסקנה תוציא ועדת הרישוי ממסמכי הבודק, האם היא צריכה להעביר את המסמכים לוועדת המשטעה או שהיא עצמה יכולה להסיק את המסקנה?

**פ. שמגר:** היא צריכה להסיק מסקנות. גם בחוק לשכת עורכי הדין יש פרלליות: היועץ המשפטי לממשלה יכול להחליט ליזום הליכים נגד עורך-דין והוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין יכול להתחיל בהליכים משמעתיים. אולם במציאות אין סגישים שתי קובלנות בעת ובעונה אחת. זה משתלב.

הייתי מציע שסעיף 15 יבטא את סמכות היועץ המשפטי לממשלה לפנות בודקים ואת הסמכות לנהל את החקירה אם על-ידי המשטרה ואם על-ידי בודק.

**הנחלט:** לתקן את סעיף 15 בהתאם למבנה שהציע היועץ המשפטי לממשלה.

סעיף 16

**היור' י. גולדשמידט:** האם הכוונה היא שוועדת משטעה זו היא ועדה פרטננטית או ועדה אד-הוק? אני מציע שאלה זו כי ייתכן שהחוקר הפרטי שהשר רוצה לפנות או מינה מקורב או מעורב בשדה הפעולה של החוקר שענינו עומד לבירור. אם הוועדה היא ועדה אד-הוק, הרי שהשר יוכל לפנות בכל מקרה חוקר העוסק במקצוע שנראה לו בלתי תלוי במידה מירבית במקרה הנדון, אולם אם הוועדה היא ועדה קבועה, לא ניתן תמיד לכוון את הדבר ויכולה להיות לחוקר הממונה נגיעה למקרה המסויים, וכל מה שנותר במקרה כזה הוא לצפות שחוקר כזה יפסול עצמו מלשבת כדיון המשמעת באותו ענין בגלל זיקתו האישית. לכן אולי רצוי מבחינה זו שהוועדה תהיה אד-הוק.

**פ. שמגר:** הנוסח שלפנינו מצביע על ועדת קבועה - אחת או יותר. הואיל ובאשר בסעיף 17 כי "קובלנה על חוקר פרטי תוגש לוועדת משטעה", פירוש הדבר שוועדת משטעה צריכה להיות קיימת לפני שמוגשת הקובלנה.

**פ. בן-פורת:** הייתי מעדיף שנוסח זה ישונה ושנדבר על פאנלה, כי בוועדת משטעה קבועה בת שלושה חברים ייתכנו מקרים שונים. אם תהיה, למשל, רשימה של 9 איש והשופט יוכל לקבוע מדי פעם איזו ועדת משטעה תטפל בכל מקרה, זה הרבה יותר רצוי מהסדר המוצע כאן.

**פ. שמגר:** אפשר לקבוע כאן שש המשפטנים ימנה את יושב ראש ועדת המשטעה - שופט - ויקבע שתי רשימות: אחת של חוקרים פרטיים ואחת של אנשים אחרים. הוגשה קובלנה לשופט, הוא ימנה בית דין למשמעת שיהיה מורכב ממנו כיושב ראש, מאחד פרשימת החוקרים הפרטיים ומאחד מהרשימה האחרת.

ג. האוזנר: אני מציע למחוק את המלים "או אדם שכשיר להיות שופט".

הינריך י. גולדשמידט: פתרון יותר רדיקלי הוא לא לכלול בוועדת המשמעת אדם העוסק במקצוע של חוקר פרטי.

ג. האוזנר: אבל צריך שיהיה מישהו מהמקצוע בוועדת המשמעת.

שאלתי היא אם החבר השלישי בוועדה אינו צריך להיות מוגדר איך שהוא. אני מניח שיהיה זה עורך-דין. אפשר לכתוב "פי שכשיר להיות שופט", כי זה יהיה עורך-דין ותיק יותר.

מ. שמגר: אבל החבר השלישי יכול להיות גם איש ציבור. לא מן ההכרח שיהיה זה עורך-דין. לא הייתי כובל את מינוי החבר השלישי דווקא לעורך דין.

ג. האוזנר: מדובר בקביעת כללי אתיקה, ובפרט בהתחלה, עד שיגובשו כללים, יש חשיבות רבה לפסיקה של ועדת המשמעת. לכן הייתי מבכר אדם בעל כשירות להיות שופט, נוסף לשופט שהוא יושב ראש הוועדה.

ש. פרידמן: לפי הנוסח שלפנינו אני מבין שפי שטמנה את כל הוועדה זה שר המשפטים. אני מצטרף לרעיון שהביע חבר-הכנסת בן-פורת שלפני שר המשפטים יהיו שתי רשימות, נוסף לשופט שהוא ממנה: רשימה אחת של חוקרים ורשימה אחרת, וברגע זה איני בוקט עמדה אם הרשימה האחרת צריכה להיות של אנשי ציבור או של עורכי דין הכשירים להיות שופטים. עלתה כאן הסברה שהשופט יבחר את החברים בכל מקרה, אולם זה לא מתבטא בנוסח שלפנינו, ועל כן אני מציע ללכת בדרך זו, היינו שיושב ראש הוועדה יהיה שופט ופתוך שתי רשימות, שאחת מהן היא של חוקרים פרטיים, ימנה שר המשפטים את החבר השני ואת החבר השלישי של אותה ועדה.

אשר לחבר השלישי בוועדת המשמעת, איני כל כך משוכנע שהפתרון שהוצע על-ידי חבר-הכנסת האוזנר הוא הפתרון הרצוי ביותר. דווקא משום שאנו מדברים כאן על תהליך בו יתגבשו בפשך הזמן הנורמות שיחייבו, אני סבור שעדיף לבחור באיש ציבור, ולא דווקא באדם שהוא משפטן ותיק. לא שיש לי, חלילה, ספיקות לגבי משפטן ותיק, אבל מבחינה האווירה טוב יותר שיצמח מערך הנורמות מתוך האווירה הנוצרת סביב איש ציבור, מה גם שנדמה לי כי מבחינת הצד המשפטי די בכך שיש בוועדה שופט בתור יושב ראש.

ז. הרינג: מן הדברים שנשמעו כאן יכול היה להתקבל הרושם שעניין הפאנל עומד בסתירה לוועדת קבועה. אני סבור שאין סתירה בין השניים. רצוי במספר טעמים שתהיה ועדת קבועה. נמוסד קבוע יש המשכיות והוא צובר נסיון ומגבש דפוסים ראשוניים, אולם זה לא עומד בסתירה לפאנלים.

י.ה. סלינגהופר: איך אתה משלב ועדת קבועה עם פאנלים? לשם מה דרושים לך פאנלים?

ז. הרינג: יש צורך בפאנלים, כי חברי ועדת המשמעת אינם אנשים שעיסוקם הוא רק בכך, אלא יש להם גם עיסוקים אחרים. שנית, יכולה להתעורר בעיה של חוקר שיש לו נגיעה לעניין הנדון ובמקרה כזה אין זה רצוי שהוא יהיה חבר בוועדת המשמעת.

אשר לשאלה אם החבר השלישי יהיה עורך-דין ותיק, הייתי משאיר עניין זה בידי פי שטמנה את ההרכב. במקרים מסויימים החבר השלישי יכול להיות איש ציבור.

ט. שמגר:

להצעת חבר-הכנסת הרינג - אני נכל אופן  
רואה סתירה מסוימת בין האפשרות של קיום  
בית דין משמעי קבוע לבין פאנלה. אלה בדרך-כלל שתי שיטות נפרדות.  
אם בית-הדין קבוע, איך אפשר לשלב את שתי האפשרויות, איך משתנה  
ההרכב? יכול להיות בית דין קבוע גם על-ידי כך שיש יושב ראש קבוע,  
כלומר, השופט הוא שיקבע את האלמנט הקבוע. אני גם מתאר לי שהפאנלה  
לא תהיה גדולה במיוחד. די בחמישה איש: חמישה חוקרים פרטיים וחמישה  
אנשים אחרים. היושב ראש יוצר את אלמנט הקביעות, אולם אם ממילא  
ישארו נכל הרכב אותם אנשים, מה יהיה השוני בין ההרכב שנקרא הרכב  
קבוע לבין ההרכבים האחרים? לכן לפי השיטה של חבר-הכנסת בן-פורת  
קובעים רק יושב ראש קבוע ומגיישים שתי רשימות ומתוכם בוחרים את  
שני החברים האחרים.

הינ'ר י. גולדשמידט:

אל לנו לחשוב שוועדה זז תשב יום יום  
ושבוע שבוע. בשירות המדינה צעדות  
המשמעת - על כל פנים המחוזיות - מתכנסות לפעמים אחת לפספס חודשיים.  
שם היו חברים קבועים אם כי היו להם ממלאי מקום וגם זה נותן אפשרות  
של גמישות.

אני מבין שמוסכם על כולם שהיושב ראש  
יהיה שופט ויש למחוק את הפלים או אדם שכשיר להיות שופט. אחר-כך  
נקבל מאנשי משרד המשפטים הצעה מנוסחת בדבר רשימת מועמדים, ששר  
המשפטים צריך, כפובן, לאשר אותה, מקרב אנשים העוסקים במקצוע של  
חוקר פרטי, ואלה יתמנו מדי פעם בפעם כחברי ועדת המשמעת.

ענה צריכים אנו להכריע בנוגע לחבר  
השלישי בוועדת המשמעת. נראה לי שטוב להזכיר את שני הסוגים: איש  
ציבור או עובד מדינה בכיר. אני מחשיב את האלמנט הציבורי של הענין  
ולא את האלמנט המקצועי, כי אלמנט אחרון זה מכוסה, כפי שאמר  
חבר-הכנסת פרידמן, על-ידי השופט שהוא יושב ראש הוועדה. עובדי מדינה  
בכירים או אנשים ציבוריים הם האנשים השטובים לשפוט מתוך מעמד בציבור  
ועבודתם כמה אפשר לראות התנהגות שאינה הולפת את המקצוע, כמה יש  
לראות הפרת כללי האתיקה וכיוצא בזה. גם בנציבות שירות המדינה  
מעסיקים אנשי ציבור, ויש ביניהם ראשי עיר, חברי מועצות הערים  
ובין עובדי המדינה יש מנכ"לים של משרדי הממשלה. אלה אנשים שיש  
להם בדרך-כלל שיפוט מתון ושקול בענין.

י. ה. סלינגהופר:

אולי אפשר לאחד את השניים ולומר  
עובד הציבור.

הינ'ר י. גולדשמידט:

אני הייתי אומר את שני הדברים: איש  
ציבור או עובד ציבור בכיר. בזה אני

מתייחס לפאנל השני.

י. ארידור:

אינני יודע מה זה "איש ציבור" מבחינה  
משפטית. במקומות אחרים מדובר על "נציג  
ציבור".

ציבור.

ג. האוזנר:

גם לא ידוע מה זה "נציג ציבור".

י. ארידור:

אם כן, למה לכתוב את זה? ימנו את מי  
שירצו לסנות.

ג. האוזנר:

אני רוצה להפנות שוב את תשומת לבכם  
לחשיבות הפעולה של אותה ועדה בתקופה  
הראשונה לגבי כלל המקצוע החדש שאנו מקימים. ודאי שאין כללי אתיקה  
לחוקרים פרטיים, כי לא היה מקצוע כזה עד עתה. אצל עורכי-הדין, לשל,  
גם לפני שקמה הלשכה היה שיפוט פנימי ועורכי-הדין עצמם, ותיקי  
המקצוע שהיחה להם תחושה לגבי הדברים האתיים והדברים הלא אתיים, הם  
שקבעו את כללי האתיקה, ואם הם יאשרו שדבר מה לא אתי, טאותו יום  
ואילך זה היה תקדים מחייב. אתן דוגמה: ב-1958 קבעו שעורך-דין הפנקר  
ביקור של ביחום אכלים אין זה מן הדין שישאיר כרטיס ביקור אצל  
האלמנה על-פנת שתפנה עליו להסדיר את העזבון כיוון שאין זה מהאתיקה.

ג. האוזנר:

דבר זה נקבע על-יסוד התחושה של אנשי המקצוע שלא נאה לעשות זאת ונקבע שזו עבירה על כללי האתיקה. היום כבר לא מתעוררת השאלה, כי זה כבר גובש באיזה קודכס וצריך לדעת את זה.

יהיה קשה לנו להשאיר את המקצוע של חקירות פרטיות בידי החוקרים הפרטיים בלבד. די בכך שיהיה אחד פוּרְטִיקִי המקצוע הזה אשר ישתתף בגיבוש הלכות האתיקה. אם כן, ההרכב של ועדת המשטעה יהיה כזה: בראש הוועדה יעמוד שופט, חבר אחד יהיה חוקר פרטי, ואשר לחבר השלישי, אני חושב שאנו צריכים להגדיר אותו שתוך זהירות רבה. אני חושב שאדם שהוא משפטן יכול לתרום לוועדה זו. זה יכול להיות משפטן משירות המדינה, מהמשטרה, מציבור עורכי-הדין. אני מציע שהחבר השלישי יהיה משפטן כשיד להיות שופט, בעל ותק של שלוש שנים.

א. אנקוריון:

אני תומך בהצעה כפי שהובאה על-ידי ועדת המשנה. אני מבין שיש שתי הגבלות: ההגבלה האחת היא שהיושב ראש יהיה שופט, וזה ודאי סביר מאד, וההגבלה האחרת היא שאחד החברים בוועדה יהיה אדם העוסק במקצוע של חוקר פרטי. אני מציע שלא נקבע יותר סייגים, אלא ניתן חופש לשר המשפטים בדבר מינוי החבר השלישי בוועדה. למען האמת אני בדעה ששני החברים צריכים להיות במקצוע זה של חוקרים פרטיים. איבני פתיחס באמון רב לבורדי העוסקים במקצוע זה, כי זה מקצוע חדש פחות או יותר אצלנו, אבל המקצוע צריך לשלוט בדרך-כלל על עצמו. לדעתי, זה שהיושב ראש יהיה שופט זו גרנטיה מספקת. יש לזכור ששר המשפטים הוא שימנה את הוועדה. גם בין החוקרים הפרטיים יש אנשים בעלי רמה, וחזקה על שר המשפטים שימנה מישהו בעל רמה להיות חבר הוועדה. הוא הדין לגבי החבר השלישי.

חבר-הכנסת האוזנר הזכיר את הפועצה

המשפטית. אם איני טועה הפועצה המשפטית היתה מורכבת בהתחלת חצי מתוך אנשי המקצוע וחצי מקרב אנשים שמונו על-ידי מי שמינה. אחר-כך השתנה היחס ושני שלישים היו מקרב אנשי המקצוע.

ג. האוזנר:

אבל גם הממונים היו משפטנים. לא היו אנשים שאינם משפטנים.

א. אנקוריון:

אלה היו פרצים, אנשים שהשירות המשפטי של המדינה, אבל זה לא היה הכרחי. הסייג שנקבע היה ששני שלישים מוכרחים להיות מהמקצוע. לא נראה לי שבחוק זה נביע טראגדי-אמון לטוב שנתמך כי רק חבר אחד מבין שלושת חברי הוועדה יהיה מהמקצוע של חוקרים פרטיים, סביר היה לומר שיהיו שני אנשים מהמקצוע, אבל גם לקראת אפשרות זו איני הולך, אלא אני רוצה לתת בענין זה אפשרות קצת יותר חופשית לשר המשפטים.

י.ה. קלינגהופר:

מה המצב אצל רואי חשבון?

מ. שפג:

שם יש רואי חשבון בלבד.

הי"ר י. גולדשמידט:

יש הסכמה לכך שהיושב ראש יהיה שופט וששניים האחרים ייבחרו: האחד מתוך פאנל של אנשי המקצוע והאחר מתוך פאנל אחר, ולגבי הפאנל האחר אנו צריכים להכריע ממה יהיה מורכב.

י. סורן:

האם אפשר להבין מהנוסח שלפינו שיכול להזמין מקרה בו יהיו בוועדה שני נציגים של החוקרים הפרטיים? אני חושב שאין זה רצוי שיהיו שני נציגים של המקצוע. די שיהיה נציג אחד של המקצוע.

הי"ר י. גולדשמידט:

כתוב בסעיף אחד העוסק במקצוע של חוקר פרטי ולא לפחות אחד... מכאן אני נוטה לפרש שיהיה רק אחד מקרב אנשי המקצוע.

פ. שפיר:  
בניסוח אני מציע ללכת בעקבות חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר הפרישה) ולכתוב: שר המשפטים ימנה את השופט שיהיה יושב ראש קבוע לוועדה. יתר חברי הוועדה יתמנו לדיון בענין פלוני בדרך שקבע שר המשפטים בתקנות אחד אחד מתוך רשימה של חוקרים פרטיים ופתוך רשימה - כאן צריכה הוועדה להכריע אם זו תהיה רשימה של משפטנים ותיקים או של אנשי ציבור.

א. אוקורין:  
אני, למשל, סבור שרצוי שיהיה אחד מהמטה הארצי של המשטרה, כי זה המקצוע הקרוב ביותר לענין החקירה ושנתון במשמעת חסורה. אם אנו אומרים שיהיו רק שלושה חברים בוועדת המשמעת, גם השיקול האישי חשוב, היינו מי האדם עצמו ולא רק באיזה מקצוע הוא עוסק, שהרי שר המשפטים אינו מפנה קטגוריה אלא אדם מסויים. נראה לי שאי-אפשר לכבול עד כדי כך ולאחר שקובעים כי אחד יהיה שופט ואחד יהיה חוקר פרטי, רצוי להשאיר בידי שר המשפטים חופש לגבי מינוי החבר השלישי.

י.ה. קלינגהופר: הייתי מדבר על נציג ציבור.

הי"ר י. גולדשמידט: יש הצעה שהחבר השלישי יהיה מתוך רשימה ששר המשפטים ירכיב אותה, היינו להשאיר חופש לשר בענין זה. נצביע על הצעה זו.

ה צ ב ע ה

הצעה שהחבר השלישי בוועדה יהיה מתוך רשימה ששר המשפטים ירכיב אותה - נתקבלה

הי"ר י. גולדשמידט:  
אנו עוברים לסעיף 16(ב). כאן יש הסתייגות של חבר-הכנסת ביבי המציע שאחרי יקבעו בתקנות יבוא ובמידה שלא נקבעו כאמור - על ידי ועדת משמעת.

פ. ביבי:  
אם התקנות לא פורסמו עדיין או שתחום מסויים של האתיקה המקצועית נשאר ללא תקנות, אני מציע שהוועדה תוכל לקבוע בעצמה את הפרוצדורה כדי שלא יישאר חלל ריק.

א. אוקורין:  
אני מציע לא לקבל את ההסתייגות של חבר-הכנסת ביבי. בסעיף זה פוטלת על שר המשפטים חובה להתקין תקנות, ואיני חושב שזה יהיה כל כך קשה. פאידן גיטא לא נראה לי שנקבע כאן כי סדרי הדיון ייקבעו על-ידי ועדת המשמעת עצמה. בהסתדרות, למשל, יש בית דין עליון של ההסתדרות. לגבי בית הדין העליון של ההסתדרות יש תקנון ופונדקאים לפעול לפיו. בית המשפט ההסתדרותי הוא עצמו יקבע את סדרי הדיון, כי הכוונה למשהו מעין בית דין של שדה ולפקדים חסורים של הפרת משמעת הוא עצמו קובע. כלומר, אין הוא כבול בתקנות הרגילות. אבל אם קובעים טריבוטל מתמיד לענייני משמעת ונותנים לו סמכויות כל כך חסרות כגון שלילת רשיון מאדם, איך אפשר לדרוש מאדם שיהיה כפוף לוועדת משמעת כזאת בלי שיהיו סדרי דיון, בהם ייאמר שצריך להגיש לו איזה גליון, לאפשר חקירת עדים וכדומה? האם כל זה יישאר לראות עיניה של ועדת המשמעת?

פ. ביבי: מה אם בכל זאת יישאר חלל ריק?

פ. בן-פורת: אפשר להוסיף בסעיף קטן (ב): ייקבעו בתקנות עם פרסום חוק זה.

י.ה. קלינגהופר:  
בדרך-כלל המחוקק קבע לגבי טריבוטלים אדמיניסטרטיביים נוסחה מעין זו: שר המשפטים יתקין תקנות הקובעות את סדרי הדיון בפני הוועדה, ובמידה שלא

י. ה. קלינגהופר:

נקבעו, תקבע אותם הוועדה עצמה. כלומר, נסמך על שר המשפטים שינסה למצוא את הסטריה, אבל בכל זאת, כפי שאמר, בצדק, חבר-הכנסת ביבי, היות והתחום הזה של הפרוצדורה בפני הוועדה טרם הגיע לפידה סבירה של התגבשות, יכול להיווצר מצב שהוועדה לא תדע איך לנהוג. במקרה כזה ורק במקרה כזה, באופן סובסידיארי בהחלט, צריך שיהיה מישהו שיקבע את סדרי הדיון, כי אחרת תעמוד הוועדה בפני מצב בלתי נסבל.

מ. שמגר:

אני חושב שממילא חסרות כאן הוראות. לא נאמר, למשל, מה סמכויות ועדת המשמעת בדבר הזמנת עדים, חיוב אדם להופיע בפניה. כל זה לא נא לידי ביטוי. לכן הצעתי היא, שכפי שעצולגבי ועדת הרשיונות נוסיף גם כאן כי לוועדה יהיו הסמכויות על-פי סעיפים 8-11 לחוק ועדות חקירה. אם נעשה זאת גם כאן, נפתור את הבעיה שהעלה חבר-הכנסת ביבי, כי סעיף 8 (א) לחוק ועדות חקירה, תשכ"ח - 1968 אומר: "ועדת חקירה אינה חייבת לנהוג לפי סדרי הדיון של בית משפט והיא רשאית לקבל כל ראייה שהיא בכל דרך הנראית לה מועילה ולקבוע סדרי חקירתם של עדים, והכל כשאיין בחוק זה או בתקנות לפיו הוראה אחרת לענין זה". בסוף החוק כתוב ששר המשפטים יתקין תקנות לסדרי דיון. אם כן, הצעתי היא להעניק לוועדה סמכויות על-פי סעיפים 8 עד 11 לחוק ועדות חקירה.

היו"ר י. גולדשמידט:

אם כן, בסעיף 16(ג) ייאמר כי על ועדת המשמעת יחולו סעיפים 8 עד

11 לחוק ועדות חקירה.

י. ה. קלינגהופר:

אני מציע להקדים את סעיף 16 לסעיף 15. שנית, בסעיף קטן (ב) הייתי אומר שר המשפטים יתקין תקנות בדבר סדרי הדיון של ועדת המשמעת במקום שיקבעו בתקנות.

מ. שמגר:

אני אף הייתי מעביר את סעיף 16(ב) לסעיף 25 המדבר על ביצוע ותקנות.

כך יהיה ענין התקנות מקובץ.

א. אנקוריין:

אם מחפשים הגיון בסדר הסעיפים, צריך להתחיל בסעיף 15 שאינו קשור לשיפוט המשמעותי אלא לבדיקה. הגיון אומר שעל סמך הבדיקה אפשר יהיה לקיים אחר-כך בירור משמעותי. ענין הבירור בכלל הוא פרוצדורה נוספת. אם כן, או שאנו מוציאים אותו בכלל מפרק זה ומעבירים אותו לפרק: הוראות שונות, או שאנו משאירים אותו לפני סעיף 16. לי נראה הסדר המוצע בנוסח שלפנינו, כי הפרק במתחיל בתקנות של אתיקה מקצועית וענין זה מורכב מבדיקה ואחר-כך לשיפוט משמעותי. אני מציע לא לשנות סדר זה.

היו"ר י. גולדשמידט:

בסעיף 17 נזכרים שלושה מקורות להגשת קובלנה לוועדת המשמעת: או מטעם היועץ המשפטי לממשלה, או מטעם הוועדה או על-ידי מי שהוועדה מינתה לכך, וזה פועל יוצא מפעולת הוועדה לפי סעיף 15. לכן אם נעמיד את סעיף 15 ישר לפני סעיף 17 נקרב את פעולת ועדת הרישוי, הבירוק או חוקרת ופניאה לידי גיבוש הממצאים שלה לקובלנה - להגשת הקובלנה לוועדת המשמעת, ואילו סעיפים 14 ו-16 מתאימים זה לזה.

י. ה. קלינגהופר:

בסעיף 15 מדובר כבר על הליכים במקרה פסויים, הליכים טרומיים של חקירה על-ידי בודק, ועל כן הנושא כשלעצמו הרבה יותר סמוך לסעיף 17 הדן בקובלנה, בעוד שסעיף 16 אינו מדבר על הליכים במקרה פסויים, אלא על הכללים היסודיים לשיפוט משמעותי.

היו"ר י. גולדשמידט:

אם כן, יש הצעה של חבר-הכנסת אנקוריין להשאיר את הסדר הקיים ויש הצעה של חבר-הכנסת קלינגהופר להקדים את סעיף 16 לסעיף 15. נצביע על שתי ההצעות.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר-הכנסת אנקוריין להשאיר את הסדר הקיים - פיעוט  
בעד הצעת חבר-הכנסת קלינגהופר להקדים סעיף 16 ל-15 - רוב

ההצעה להקדים את סעיף 16 לסעיף 15 - נתקבלה

היו"ר י. גולדשמידט:  
אני מבין שיש הסכמה להעברת סעיף  
קטן (ב) לסעיף 25 ובסעיף קטן (ב)  
החדש בסעיף 16 תבוא הצעת היועץ המשפטי לממשלה בדבר החלת סעיפים 8  
עד 11 לחוק ועדות חקירה על ועדת משמעת.

סעיף 17

היו"ר י. גולדשמידט:  
פירושו של סעיף זה הוא שאדם אחר  
אינו יכול להגיש קובלנה לוועדת  
משמעת. אם תלונתו של אדם אחר אינה נראית לוועדת הרישוי או ליועץ  
המשפטי לממשלה כתלונה מספקת, האם הם יכולים לדחות אותה ולומר שאינם  
סגישים קובלנה כי אין אותה תלונה נראית להם כל צרכה?

מ. שמגר:  
זו אותה סטרקטורה ואופיעה בחוק  
לשכת עורכי-הדין: הוועד המרכזי,  
הוועד המחוזי והיועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה יכולים להגיש  
קובלנה על סמך תלונה של האדם הנפגע או מיוזמתם. הם מעין מסננת.  
יכולה להגיע תלונה ליועץ המשפטי לממשלה או לוועד המחוזי, והם  
יחליטו לא להגיש קובלנה. אין קשר ישיר בין הפתלונן לביק בית הדין  
המשמעותי.

ז. הרינג:  
למה הוועדה צריכה למנות אדם לכך?  
אם לאדם נודע דבר מה על האתיקה  
המקצועית של חוקר פרטי, צריך שיהיה לו חופש הגישה לוועדה זו  
בלי שום תנאים ובלי שום סייגים. למה צריכה להיות מסננת? להיפך;  
כאן אנו מעוניינים שאדם יודע לו פשהו על החוקר הפרטי יבוא  
באופן חופשי וימסור מה שיש לו למסור.

מ. שמגר:  
ישר לבית הדין למשמעת?

ז. הרינג:  
למה לחסום את הדרך בפני אדם  
פשוט שידוע לו פשהו שאינו ידוע  
ליועץ המשפטי לממשלה? למה צריך לסייג אותו במילוי או בהסכמה?  
להיפך, כאשר מדובר במקצוע חדש כזה אנשים יכולים להיות מקור  
אינפורמציה חשובה. איני רואה כאן יסוד לסייג אותו. צריכה להיות  
הגשה חופשית של קובלנה.

א. אנקוריין:  
אני תומך בהצעה כפי שהיא מונחת  
לפנינו. יש לי ספק לגבי הטלים  
"או על-ידי מי שהוועדה מינתה לכך", כי אם כתוב לפני כן "מטעם  
הוועדה", זה אותו הדבר.

מ. שמגר:  
אני מסכים אתך בעניין זה.

א. אנקוריין:  
אולם לעצם העניין אני תומך בסעיף  
כפי שהוא מוצע על-ידי ועדת  
המשנה. צריך שיעשה כאן צדק גם למקצוע. בסעיף זה ניתנת אפשרות למי  
שנפגע על-ידי חוקר להביא את העניין לוועדת משמעת, אבל גם לא צריך  
לעשות את החוקר הפקר, כי יש אפשרות בלתי מוגבלת להטריד חוקר.

ז. הרינג:  
התלונה נבדקת על-ידי הוועדה.

א. אנקוריין:  
אבל אז כבר מעמידים את האדם  
למשפט. יש כאן עניין גם של הסדרה  
וגם של סחטנות. מדוע נקבעה אותה מסננת לגבי עורכי דיין? - אנחנו

א. אנקוריון:

רוצים שכל התנהגות בלתי הולמת של עורך-דין תבוא לבית-דין משמעתי, אבל איננו רוצים שעורך-הדין יהיה הפקר ושכל לקוח שיש לו טענה כלשהי יביא אותו לבית דין משמעתי. אנחנו רוצים לשמור על כבוד המקצוע, אבל גם איננו רוצים שהחבר יהיה להפקר. יש לי נסיון גם במה שקוראים קובלנה פרטית. לצערי הרב, מי שקרוב לעניינים אלה יודע כי צינור זה של קובלנה פרטית משמש לעתים קרובות כענין של הסדרה ותו לא. קראתי לא מזמן שאחם מכינים איזו הצעה לתת אפשרות לשופט להפסיק את הענין על הסף אם זה ענין של הסדרה. אני חושב שנחוץ דבר מה גם בתחום זה.

ב. שמגר:

כיום יש צרה צרורה בנושא זה. יש מקרים של בלתי שפויים בדעתם שיוזמים משפט, ואין סמכות לשופט להפסיק הליכים.

א. אנקוריון:

אני אומר דברים אלה על סמך הפרקטיקה הקיימת. כשאין המדינה מגישה קובלנה הולך האזרח ישר לבית המשפט ומטריד עד מאד את האדם שנגדו מוגשת התלונה. כאן קובעים מסגרת של היועץ המשפטי לממשלה ושל ועדת הרשיונות. האם אלה מוסדות של מה בכך? השיפוט בפני ועדת המשמעת הוא משפט, ועצם המשפט יכול להרוס את האיש שנגדו מתלוננים, כי זה מקבל פרסומת וכדומה, ואחר-כך מתברר שלא היה ולא כלום. כמובן, יש ענין של זיכוי, אבל מדובר על כך שלא יבואו כל מיני טרדנים לפני הוועדה. אני מסכים בהחלט עם היועץ המשפטי לממשלה שיש גם בלתי שפויים, ולא רק טרדנים וסחטנים. לדעתי, מה שמוצע בנוסח שלפנינו הוא הגיוני מאד.

ב. פרידמן:

כשהתעורר ספק לגבי משמעות המלים "מי שהוועדה פינתה לך" אמר היועץ המשפטי לממשלה כי הוא מסכים שאפשר לוותר עליהן, משום שהן כלולות במלים "מטעם הוועדה". האם הכוונה היא שמזכיר הוועדה יכול להגיש את הקובלנה או שהוועדה יכולה להעביר את הגשת הנושא למוסד אחר? אם כן, הייתי מבקש לדעת מיהו אותו המוסד.

ב. ביבי:

כאשר עלה הנושא בוועדת המשנה עלתה גם הנקודה, שמה הוועדה עצמה תראה, כאשר מוגשת התלונה, שהענין עמוק מכדי שתוכל להיכנס אליו ועל כן תרצה במקום זה למנות, למשל, עורך-דין שיטפל בענין מטעמה. ייתכן שהיא לא תוכל או שלא תחפנה לעשות זאת בעצמה, ובמקרה כזה היא תסנה מישהו שיטפל בנושא. אם כן, הכוונה היתה, כפי שהסביר לנו ניצב-משנה קרתי, שהוועדה חפנה עורך-דין אשר יבדוק את הממצאים, יכין את החומר, כדי שהוועדה תוכל לטפל בדברים כמו שצריך ולהגיש את הקובלנה.

ב. שמגר:

אני חושב שיש אי-הבנה מסויימת, ולכן המלים "מי שהוועדה פינתה לך" מיותרות, אם כי דרושה תוספת מסויימת. אני רוצה לקרוא לפניכם את סעיף 63 לחוק לשכת עורכי-הדין, והצעתי היא שננסח את ההוראה שלפנינו בדומה לסעיף זה ככל האפשר: "הוועד המרכזי, ועד מחוזי וכן היועץ המשפטי לממשלה ופוזקליט המדינה (להלן קובל) רשאים להגיש קובלנה לבית-דין משמעתי בשל עבירת משמעת, בין כיוזמתם ובין על-פי תלונת אדם אחר; קובל רשאי למנות אדם - דרך כלל או לענין מסויים - לייצגו ולטעון בשמו בשל הליך לפי פרק זה. ההחלטה אם להגיש קובלנה צריכה להיות של הוועדה הזאת או של היועץ המשפטי לממשלה.

היור"י. גולדשטיינט:

אם כן, יהיה כאן שינוי נוסח והוא יוגש לנו על-ידי היועצים המשפטיים.

המשפטיים.

י. קורן:

מה קורה כשאדם פרטי מגיע למסקנה שחוקר פרטי עבר עבירה? הוא פונה לוועדת הרישוי, וועדת הרישוי אינה מחליטה להגיש מיד קובלנה, אלא היא צריכה לבדוק את הענין או לקבוע משהו שיבדוק את הענין. מדוע להגדיר דרך זו כדרך משנית? צריך לומר בחוק שגם לגבי קובלנה הבאה מטעם אדם פרטי יש צורך בבדיקה מוקדמת, ואז ועדת הרישוי מאמצת את הקובלנה או שאינה מאמצת אותה, כפי שהסביר היועץ המשפטי לממשלה. כלומר, ועדת הרישוי מסתמכת על חומר הבדיקה. אני מציע שיהיה כתוב כאן כי מי שצריך להכריע על הצורך בקובלנה יהיה חוקר, או מטעם ועדת הרישוי. במקרה כזה צריך שתהיה אינטסטנציה שלישית.

פ. שפיר:

יש כאן אי-הכנה. נתחיל בכך שיש מעשה עבירה. בעקבות מעשה עבירה זה ייתכן שיש אדם המגיש תלונה. התלונה יכולה להישלח לוועדת הרשיונות והיא יכולה להישלח ליועץ המשפטי לממשלה. לאחר שמגיעה התלונה לוועדת הרשיונות או ליועץ המשפטי לממשלה, אלה מחליטים אם הם רוצים בבדיקה, שהרי יש מקרים בהם אין צורך בבדיקה, אלא רואים על פני הדברים נטה מדובר. אחרי הבדיקה מחליטים הוועדה או היועץ המשפטי לממשלה או שניהם יחד אם להגיש קובלנה. היוזמה יכולה להיות גם יוזמה ישירה של היועץ המשפטי לממשלה או של הוועדה, למשל, אם הם קוראים בעתון שאדם העיד עדות פסווייט בבית-המשפט, ואז מפנים בודק. כלומר, התהליך הוא: עבירה, תלונה, ועדת הרשיונות או היועץ המשפטי לממשלה, קובלנה. באמצע יכולה להיות בדיקה.

פ. בן-פורת:

יש חוק הנמקות ואני מבין שהוא במקרה שאדם מגיש תלונה ומקבל תשובה שלילית. כלומר, הוא מקבל תשובה פנומקת. האם יהיה צורך להבליט נקודה זו דווקא בענין זה למרות חוק ההנמקות? יכול להיות שאחת התלונות האלה היא רצינית. מה יכול לעשות אדם זה שתלונתו נדחתה? איני רואה כאן תרופה למצב זה. הוא לא יוכל לערער על כך בשום מקום. החוק אינו מאפשר לו ערעור על אי-שמיעת תלונתו.

פ. שפיר:

מה קורה היום במציאות אצל עורכי-דין? קורה לא אחת שאזרח מתלונן לפני לשכת עורכי-הדין וכשאיינו בא על סיפוקו הוא כותב אלי, ויש מקרים לא מטעים בהם יש אצלנו טיפול בתלונה של אזרח אחרי שלשכת עורכי הדין החליטה לגזור את התיק, ויש מקרים שאדם פונה לבג"צ וטוען למה לשכת עורכי הדין לא יזמה הליכים. קיום שני קובלים נותן לאדם אלטרנטיבה.

י. ארידור:

זו ועדה שבראשה עומד בכל זאת שופט מחוזי.

י. ה. קלינגהופר:

ועדת המשמעת היא בית-דין. אין היא עוסקת בחקירות וגם לא רצוי שהיא תיזום חקירה. הדבר המובא לפנייה בצורה של קובלנה צריך להיות פרימה פצייה קייז, ואם נאפשר לסתם אדם להגיש קובלנה לוועדת המשמעת, אין בטחון שזה יהיה פרימה פצייה קייז, ובדרך-כלל אולי ההיפך הוא הנכון והתלונה היא, כפי שהסביר חבר-הכנסת אנקריון, טרדנית ולגמרי לא מנוססת. על כן יש להביא בחשבון גם את האפשרות של עריכת בדיקה קודמת על-יסוד התלונה של הפרט, וכלום ועדת המשמעת היא האינטסטנציה לכך? האם היא בעצמה צריכה לחקור כשהיא צריכה לשפוט אחר-כך? דברים אלה צריכים להיות או בידי ועדת הרשיונות או בידי היועץ המשפטי לממשלה. כשמגיע הענין ליריעתו היועץ המשפטי לממשלה ממנה בודק, אלא אם כן ברור ללא צורך בבדיקה וחקירה שזה פרימה פצייה קייז חשין בשל להבאה לדיון לפני ועדת המשמעת. יכול להיות שאדם פרטי יצטרף מיד לתלונתו מסמכים ותצהירים מסויימים של עדים, והיועץ המשפטי לממשלה משתכנע על יסוד בדיקת חומר זה בלי שיהיה לו צורך בבודק והוא מעביר את הענין ישר לוועדת המשמעת. אולם לאפשר לאדם סתם, ללא כל אפשרות של סינון, להגיש תלונה לוועדת המשמעת - אני חושב שזה יהרוס את

י.ה. קלינגהופר:

כל המבנה הזה כפי שהוא מקובל גם בחוקים אחרים.

הפלה מטעם מופיעה פעמיים  
בסעיף. אני מציע שנמחק פלה זו ונכתוב במקומה "על-ידי".

הינ"ר י. גולדשמידט:  
יש כבר הסכמה שהסעיף ינוסח מחדש.  
עיקר הוויכוח היה אם אדם אחר  
מלבד היועץ המשפטי לממשלה וועדת הרישוי יוכל להגיש יסירות קובלנה  
לוועדת המשמעת. ההצעה שלפנינו איננה מאפשרת זאת. נצביע על  
עיקרון זה.

ה צ ב ע ה

ההצעה שאדם לא יוכל לפנות יסירות לוועדת המשמעת, אלא  
דרך היועץ המשפטי לממשלה וועדת הרישוי - נתקבלה

הינ"ר י. גולדשמידט:  
אם כן, עיקרון זה נתקבל, וליועץ  
המשפטי לממשלה ולוועדת הרישוי  
יש אפשרות לא להגיש קובלנה לוועדת המשמעת. נקבל ניסוח שתוקן  
שיתחשב בתיקונים שנתקבלו.

(ב) חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 8)

הינ"ר י. גולדשמידט:  
כזכור לכם זו הצעה של חברי הכנסת:  
משה ברעם, יזהר הררי, יעקב  
נחושטן, מרדכי ביבי ורב פילמן. הנוסח שלפניכם הוא הנוסח שתיקנו  
בדיון הטרופי, ובמליאה לא היה דיון של ממש בענין זה. עלינו  
להחליט אם אנו מאשרים נוסח זה כמות שהוא.

א. אנטוריגו:  
כפי שהיה נשעתו מאד סקפטי  
ביחס לכל ההצעה הזאת ורק משום  
כבוד הקואליציה הרחבה שהציעה הצעת חוק זו לא הסתייג - אני מציע  
לקבל את ההצעה כמות שהיא.

י.ה. קלינגהופר:  
ברצוני לומר שאיני מסכים במאה  
אחוז עם הצעה זו. יש פנים  
לבאן ולכאן. מה שהמריע לי מלכתחילה בהצעה זו הוא שאנשים אשר  
לכשו את המקצוע בין התקופה שבין הפעלת הסעיף הקודם לבין תחילת  
תקפו של הסעיף הנוצע - יצאו מופלים לרעה, ולזה לא מצאנו תקנה.  
זה סגם מהותי מסויים שעליו אני מצביע. עם זאת איני מתנגד לחוק,  
כי אני מבין שהכוונה טובה ויהיו כאלה שייבנו ממנו.

ה צ ב ע ה

ההצעה לאשר את סעיף 1 ללא שינוי - נתקבלה

הוחלט:  
לאשר את חוק לשכת עורכי הדין  
(תיקון מס' 8), חל"ב - 1972  
ולהגישו לקריאה שניה ושלישית.